

**KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS
SOCIALINIŲ REIKALŲ PLĖTROS PROGRAMOS APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2020-ieji metai
Asignavimų valdytojas (-ai), kodas	Kalvarijos savivaldybės administracija, 188751268 Kalvarijos savivaldybės šeimos globos namai, 193359710 Kalvarijos globos ir užimtumo centras, 165816753 Kalvarijos socialinių paslaugų centras, 304195853
Vykdytojas (-ai), kodas	Kalvarijos savivaldybės administracija, 1 Socialinių reikalų skyrius, 8 Ekonominės plėtros ir investicijų skyrius, 6 Švietimo ir ugdymo skyrius, 9 Ūkio ir urbanistikos skyrius, 11 Kalvarijos savivaldybės šeimos globos namai, 8.1 Kalvarijos globos ir užimtumo centras, 8.2 Kalvarijos socialinių paslaugų centras, 8.4 Kalvarijos savivaldybės administracijos vyriausiasis specialistas (tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius)

Programos pavadinimas	Socialinių reikalų plėtros programa	Kodas	03
------------------------------	-------------------------------------	--------------	----

Programos parengimo argumentai	Programa yra parengta siekiant įgyvendinti valstybės ir vietos savivaldos socialinę politiką, teikiant piniginę socialinę paramą ir paramą socialinėmis paslaugomis bei užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę integraciją, mažinant socialinę atskirtį, užtikrinant socialinę lygybę. Įgyvendinamos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu nustatytos savivaldybių funkcijos: - savarankiškosios: socialinės pašalpos ir kompensacijų, nustatytų Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme, teikimas, socialinių paslaugų planavimas ir teikimas, socialinių paslaugų įstaigų steigimas, išlaikymas ir bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgalųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymas; - Valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms): socialinių išmokų ir kompensacijų, išskyrus socialinę pašalpą ir kompensacijas, nustatytas Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme, skaičiavimas ir mokėjimas, socialinės globos teikimo asmenims su sunkia negalia užtikrinimas; - valstybinės: valstybės biudžeto lėšomis mokamų išmokų skaičiavimas ir mokėjimas, kitos teisės aktais numatytos funkcijos.		
Ilgalaikis prioritetas (pagal SPP)	Bendruomenės gerovės kūrimas ir efektyvus viešasis valdymas.	Kodas	1
Šia programa įgyvendinamas įstaigos/padalinio strateginis tikslas:	Socialiai saugios bendruomenės formavimas	Kodas	1.2
Programa	Tęstinė		

Programos aprašymas:

Igyvendinant programą, vykdomos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu ir kitais teisės aktais numatytos funkcijos savivaldybėje.

Socialinės paramos ir socialinių paslaugų teikimą savivaldybėje gyventojams organizuoja Kalvarijos savivaldybės administracijos socialinių reikalų skyrius. Socialines paslaugas savivaldybėje teikia socialinių paslaugų įstaigos:

1. Kalvarijos savivaldybės šeimos globos namai savivaldybės biudžetinė socialinių paslaugų įstaiga, teikianti šias paslaugas:

1. Trumpalaikės (ilgalaikės) socialinės globos paslaugos – globos (rūpybos), ugdymo ir socialinės globos paslaugų teikimas vaikams, našlaičiams, likusiems be tėvų globos, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), vaikams, laikinai liekantiems be tėvų globos, kol bus išspręstas jų grąžinimo tėvams arba globos (rūpybos) nustatymo klausimas. Šeimos globos namuose apgyvendinami vaikai nuo gimimo iki 18 metų amžiaus. Teikiamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, apgyvendinimo, kasdienio gyvenimo įgūdžių ugdymo ir palaikymo, darbinių įgūdžių ugdymo, laisvalaikio organizavimo, asmens higienos, maitinimo, sveikatos priežiūros paslaugos, kitos paslaugos, reikalingos pagal asmens savarankiškumo lygį. Šios paslaugos teikiamos šeimai artimoje aplinkoje, įgyvendinant institucinės globos pertvarką, bendruomenėje.

2. Socialinės priežiūros paslaugos – visuma paslaugų, kuriomis asmeniui (šeimai) teikiama kompleksinė pagalba, kuriai nereikia nuolatinės specialistų priežiūros. Teikiamos socialinės priežiūros paslaugos asmenims (šeimoms) ir jų vaikams, negalintiems gyventi savo namuose dėl artimųjų smurto, nukentėjusiems nuo stichinių nelaimių (gaisro, liūčių ir pan.), kitų socialinių problemų.

3. Vaikus globojančioms šeimoms (šeimynoms), globėjams (rūpintojams), tėviams ir šeimynų dalyviams, planuojantiems jais tapti pagal tėvių ir globėjų (rūpintojų) rengimo programos paslaugos (GIMK). GIMK programos esmė - aktyvus suaugusiųjų mokymas, kurio tikslas - suteikti jiems naujos emocinės patirties, kuri padėtų suprasti, kaip jaučiasi be tėvų likęs vaikas, bei įvertinti mokymų dalyvių gebėjimus, stebimus mokymų metu, atliekant užduotis, taip pat individualių pokalbių metu.

4. Globos centras – nustatyta tvarka įgyvendina vaiko globėjo (rūpintojo) teises ir pareigas, teikia ir organizuoja socialines paslaugas ir kitą pagalbą pagal poreikį vaikui bei socialiniam globėjui, taip pat teikia pagalbą vaiko tėvams, siekiant grąžinti vaiką į šeimą, organizuoja apgyvendinimą globotojų/globėjų šeimose.

5. Bendruomeniniai vaikų globos namai – trumpalaikę/ilgalaikę socialinę globą teikianti socialinės globos įstaiga, bendruomenėje atskirose patalpose (name, bute) pagal šeimai artimos aplinkos modelį namų aplinkoje gyvena iki 8 vaikų. Bendruomeninių vaikų globos namų gyventojams sudaromos sąlygos gauti reikiamas paslaugas bendruomenėje. Bendruomeniniuose vaikų globos namuose teikiamos paslaugos vaikams, likusiems be tėvų globos, socialinę riziką patiriantiems vaikams ir vaikams su negalia.

2. Kalvarijos globos ir užimtumo centras – savivaldybės biudžetinė socialinių paslaugų įstaiga, teikianti šias paslaugas:

1. Socialinės globos namai – stacionari socialinės globos įstaiga, kurioje teikiama ilgalaikės/trumpalaikės socialinės globos paslaugos. Tai visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė pagalba, kuriai reikia nuolatinės specialistų priežiūros. Gavėjai – suaugę asmenys su negalia, senyvo amžiaus asmenys.

2. Pagalbos namuose tarnyba – teikia bendrosios bei specialiosios socialinės priežiūros paslaugas. Bendrosios socialinės paslaugos: informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne, transporto ir specialiojo transporto organizavimas, techninės pagalbos priemonių nuoma, sociokultūrinės paslaugos, asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas. Šių socialinių paslaugų gavėjai – vaikai su negalia ir jų šeimos, suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos, kiti asmenys ir šeimos. Socialinės priežiūros paslaugos: pagalba į namus socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, psichosocialinė pagalba. Paslaugos teikiamos suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms.

3. Dienos globos namai – teikia dienos socialinės globos paslaugas institucijoje ir asmens namuose. Tai visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinės specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba dienos metu. Gavėjai – suaugę asmenys su negalia, senyvo amžiaus asmenys. Įstaigoje teikiamos bendrosios ir specialiosios socialinės paslaugos.

3. Kalvarijos socialinių paslaugų centras – savivaldybės biudžetinė socialinių paslaugų įstaiga, teikianti šias paslaugas:

1. Integralios pagalbos paslaugos – tai visuma paslaugų ir dienos socialinės globos paslaugų,

kurias teikiant asmeniui tenkinami slaugos ir socialinių paslaugų poreikiai, teikiama nuolatinė kompleksinė specialistų pagalba ir priežiūra. Integralios pagalbos paslaugų teikimo tikslas - suteikti integralios (dienos socialinės globos ir slaugos paslaugos) pagalbos paslaugas namuose neįgaliesiems vaikams, neįgaliesiems darbingo amžiaus ir senyvo amžiaus asmenims su sunkia negalia bei teikti konsultacinę pagalbą šeimos nariams, siekiant padėti jiems derinti šeimos ir darbo išipareigojimus. Integralios pagalbos paslaugų gavėjai - neįgalūs vaikai, neįgalūs darbingo amžiaus ir senyvo amžiaus asmenys su sunkia negalia, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka nustatytas dalinis ar visiškas nesavarankiškumo lygis bei nuolatinės slaugos poreikis.

2. Socialinės priežiūros paslaugos – tai socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslauga šeimoms, kuriose auga vaikai. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslauga teikiama šeimoms, kuriose auga vaikai, šių šeimų namuose dienos metu, siekiant palaikyti ir atstatyti savarankiškumą atliekant įvairias visuomeniniame ar asmeniniame (šeimos) gyvenime reikalingas funkcijas.

3. Kompleksinių paslaugų šeimai organizavimas ir koordinavimas „Bendruomeniniai šeimos namai“ – potencialios tikslinės grupės informavimas, konsultavimas apie kompleksiskai teikiamas paslaugas šeimai, įtraukimo į paslaugas priemonių vykdymas, tikslinių grupių informavimas apie kitas aktualias savivaldybėje teikiamas paslaugas, vykdomas programos.

4. Techninės pagalbos priemonių išdavimo paslaugos – tai neįgalių asmenų aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis, kurių pagalba asmuo gali išvengti, kompensuoti, sumažinti arba pašalinti sutrikusių funkcijų įtaką sveikatos būklei, asmens savarankiškumui, ugdymuisi bei darbinei veiklai.

Nuolatinės socialinės globos paslaugos teikiamos organizuojant asmenų apgyvendinimą ne savivaldybei pavaldžioje socialinės globos įstaigoje. Dalis socialinių paslaugų teikiamos sveikatos priežiūros, NVO, kitose įstaigoje. Vykdoma neįgaliųjų socialinės integracijos priemonės savivaldybėje.

Efeko vertinimo kriterijus:

- Nedarbo lygio santykis su šalies vidurkiu (proc.)
- Materialinių investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (proc.)

Programos tikslas	Socialiai saugios bendruomenės formavimas	Kodas	1
--------------------------	---	--------------	---

Tikslo įgyvendinimo aprašymas:

Savivaldybė vadovaudamasi teisės aktų nuostatomis įgyvendina piniginės socialinės paramos teikimą savivaldybės gyventojams. Socialinių paslaugų įstatyme nustatytais nuostatomis savivaldybės skiriamos valstybės biudžeto tikslinės dotacijos socialinei globai asmenims su sunkia negalia užtikrinti, vaikų, likusių be tėvų globos, socialinei globai teikti bei socialinei priežiūrai šeimoms organizuoti. Savivaldybė savo lėšomis iš dalies kompensuoja vaikų, likusių be tėvų globos, senyvo amžiaus asmenų ir suaugusiųjų asmenų su negalia, apgyvendintų valstybinėse ir kitų savivaldybių globos institucijose, šeimose, socialinės globos išlaidas. Savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojamos prevencinės priemonės socialinei atskirčiai mažinti. Savivaldybėje yra įgyvendinama institucinės globos pertvarka, socialinių paslaugų teikimas bendruomenėje, šeimai artimos aplinkos kūrimas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymu, savivaldybė vežėjams kompensuoja keleivių transporto išlaidas, turinčių teisę į važiavimo lengvatas vietinio susisiekimo keleivinio transporto maršrutais. Numatoma iš savivaldybės biudžeto mokėti vienkartinės, tikslinės, periodinės, sąlyginės pašalpas savivaldybės gyventojams savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.

Įgyvendinant tikslą siekiama kokybiškai teikti socialines paslaugas savivaldybės gyventojams, savivaldybės ir valstybinėse įstaigose, remiamos neįgaliųjų asmenų interesus atstovaujančias nevyriausybinės organizacijos (NVO), taip skatinant bendruomenės narius imtis atsakomybės už bendruomenės socialinių paslaugų ir kt. paslaugų teikimą.

Programos tikslas įgyvendinamas vykdomais uždaviniais:

1. (1.2.1.) Modernizuoti socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūrą, plėsti socialinių paslaugų įvairovę, gerinti jų kokybę ir prieinamumą, skatinti socialinę integraciją (organizavimas, koordinavimas, piniginės socialinės paramos teikimas)

Įgyvendinant šį uždavinį vykdomos priemonės:

1. Piniginės socialinės paramos teikimas Kalvarijos savivaldybės gyventojams (1.2.1.9.):

- tikslinių išmokų skyrimas ir mokėjimas (slaugos išlaidų ar priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinės

kompensacijos);

- išmokų vaikams skyrimas ir mokėjimas (vienkartinės išmokos gimus vaikui, išmokos vaikams, išmokos privalomosios tarnybos karių vaikams, globos (rūpybos) išmokos, vienkartinės išmokos būstui įsigyti arba įsikurti, vienkartinės išmokos nėščioms moterims);
- piniginių socialinės paramos teikimas nepasiturintiems gyventojams, kredito, paimto daugiabučiam namui atnaujinti modernizuoti) ir palūkanų apmokėjimas už asmenis, turinčius teisę į būsto šildymo išlaidų kompensaciją, kompensacijų už būsto šildymą, kietą kurą ir šaltą vandenį skyrimas, paramos asmens mirties atveju teikimas;
- vienkartinės, tikslinės, periodinės, sąlyginės savivaldybės socialinės paramos teikimas, vienkartinės valstybės paramos ir kompensacijų skyrimas bei mokėjimas: 1. valstybinė parama žuvusių pasipriešinimo 1940-1990 m. okupacijos dalyvių šeimoms bei dalyviams - kariams savanoriams, sužalotiems ginkluoto pasipriešinimo kovose ar tapusiems neįgaliais dėl sužalojimų; vienkartinės kompensacijos asmenims, sužalotiems atliekant būtinąją karinę tarnybą sovietinėje armijoje; pašalpa užsienyje žuvusių LR piliečių, 2. vienkartinės, tikslinės, periodinės, sąlyginės socialinės paramos iš savivaldybės biudžeto skyrimas ir mokėjimas savivaldybės gyventojams;
- pagalbos pinigų mokėjimas vaikų globojančiam asmeniui (šeimai) ir socialiniam (budinčiam) globotojui Kalvarijos savivaldybėje;
- nemokamo bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių maitinimo organizavimas;
- moksleivių aprūpinimo mokinio reikmenimis organizavimas.

2. Skatinama socialinių ir kompleksinių paslaugų plėtra Kalvarijos savivaldybėje (1.2.1.5.);

3. Plėtojama inovatyvios stacionarios socialinės paslaugos Kalvarijos savivaldybėje (1.2.1.2.);

4. Gerinama Kalvarijos savivaldybėje socialines paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūra (1.2.1.3.);

Įgyvendinant šias priemones teikiamos specialiosios ir bendrosios socialinės paslaugos savivaldybės gyventojams. Teikiamos ilgalaikės/trumpalaikės stacionarios socialinės globos paslaugos tėvų globos netekusiems vaikams. Teikiamos ilgalaikės/trumpalaikės stacionarios socialinės globos paslaugos, suaugusiems asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims, kuriems reikalinga nuolatinė globa ir slauga bei kurie dėl negalios negali gyventi savarankiškai. Finansuojamos ilgalaikės/trumpalaikės socialinės globos paslaugos asmenims su visiška, proto ir psichine negalia ne savivaldybei pavaldžioje socialinės globos įstaigose. Teikiamos socialinės priežiūros paslaugos senyvo amžiaus vienišiams žmonėms ir neįgaliesiems asmenims. Teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms, asmenims, vaikams. Teikiamos dienos socialinės globos paslaugos institucijoje ir asmens namuose, suaugusiems asmenims, vaikams ir suaugusiems asmenims su negalia, integralios pagalbos paslaugos. Kompensuojamos transporto išlaidos keleiviams, turintiems teisę į važiavimą lengvatas vietinio susisiekimo keleivinio transporto maršrutais, kuriomis siekiama padengti asmenų pavėžėjimo išlaidas. Teikiamos paslaugos vaikus planuojančioms globoti ir globojančioms šeimoms (šeimynoms), globėjams (rūpintojams), tėvams ir šeimynų dalyviams (GIMK). Įgyvendinant Valstybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos nukentėjusiems asmenims 2014-2020 programą, apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą, bendradarbiaujama su įstaigomis ar organizacijomis, teikiančiomis specializuotą pagalbą nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusiems asmenims. Teikiamos kompleksinės paslaugos šeimoms (asmenims), socialinės priežiūros paslaugos asmenims (šeimoms) ir jų vaikams, negalintiems gyventi savo namuose dėl artimųjų smurto, nukentėjusiems nuo stichinių nelaimių ir kt. socialinių problemų. Teikiamos globos centro paslaugos, vykdoma socialinių globėjų ar budinčio globotojo veikla savivaldybėje tėvų globos netekusiems vaikams. Savivaldybėje įgyvendinant institucinės globos pertvarką, planuojamas socialinių paslaugų teikimas bendruomenėje, vykdomas šeimai artimos aplinkos kūrimas vaikams netekusiems tėvų globos, asmenims su proto ir psichine negalia.

Savivaldybėje įgyvendinama Šeimos politikos stiprinimo programa. Nustatyti šeimos stiprinimo Kalvarijos savivaldybėje prioritetai: 1. Šeimos gerovės užtikrinimas kuriant saugią, jaukią ir darnią aplinką savivaldybėje; 2. Darnios šeimos vystymasis užtikrinant kompleksinės pagalbos teikimą; 3. Šeimos vertybių puoselėjimas dalyvaujant bendruomeninėse veiklose. Įgyvendinant Šeimos politikos stiprinimo programą, skatinamos Kalvarijos savivaldybės šeimos, susilaukusios kūdikio, skiriant kūdikio kraitelį.

5. Plėtojama neįgalųjų integracija Kalvarijos savivaldybėje (1.2.1.8.);

6. Vykdoma prevencinių programų plėtra ir palaikymas Kalvarijos savivaldybėje (1.2.1.7.);

7. Planuojama įkurti dienos centrus Kalvarijos savivaldybės teritorijoje (1.2.1.1.);

Igyvendinant šias priemones pritaikomi būstai asmenims su negalia, pagal būsto pritaikymo žmonėms su negalia programą. Pritaikoma aplinka neįgaliesiems viešas paslaugas teikiančiose įstaigose. Teikiamos specialiojo transporto paslaugos senyvo amžiaus, vienišiams, neįgaliesiems asmenims, neįgaliesiems vaikams ir kt. Finansuojami socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai. Vykdomos kitos neįgaliųjų integracijos į visuomenę priemonės (kultūrinė veikla, poilsis, sveikinami šimtamečiai). Vykdomas socialinių projektų rėmimas, siekiant plačiau įtraukti NVO į socialinių paslaugų ir kt. paslaugų teikimą, užtikrinant gyventojams teikiamų paslaugų įvairovę. Skatinama bendruomenės narius imtis atsakomybės už bendruomenės socialinių poreikių tenkinimą ir kt. Planuojama plėsti paslaugų teikimą savivaldybės teritorijose steigiant vaikų dienos centrus ar plečiant vaikų dienos centrų veiklą. Dalyvaujama Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo projekte.

Rezultato vertinimo kriterijai:

- Socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, asm.
- Socialinės paramos gavėjų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, asm.
- Socialinių paslaugų skaičius, vnt.

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas: Įvairioms Kalvarijos savivaldybės gyventojų socialinėms grupėms bus sudaryta galimybė integruotis į visuomenę. Teikiant piniginę socialinę paramą labiausiai to stokojantiems asmenims, bus įgyvendinti socialinio teisingumo, žmogaus teisių užtikrinimo, lygiateisiškumo, integracijos, socialinės atskirties mažinimo principai. Socialinių išmokų mokėjimas ir kompensacijų teikimas padės tenkinti būtinuosius poreikius tiems asmenims ir šeimoms, kurių gaunamos pajamos yra nepakankamos, o gebėjimas pasirūpinti savimi dėl objektyvių priežasčių yra ribotas. Socialinės paramos plėtra padės įveikti skurdą bei socialinę atskirtį. Dirbant su socialinių bei psichologinių problemų turinčiais vaikais bei šeimomis, bus mažinamas socialinių problemų pavojus ateityje. Vykdomos prevencinių programų priemonės. Skatinamos Kalvarijos savivaldybės šeimos, skiriant Kūdikio kraitelį šeimoms, susilaukusioms kūdikio.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai: Finansuojama iš valstybės biudžeto tiesioginių lėšų, valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, savivaldybės biudžeto lėšų, Europos sąjungos fondo investicijų, labdaros ir paramos lėšų, paslaugų gavėjų lėšų.

Veiksmai, numatyti Kalvarijos savivaldybės strateginiame plėtros plane, kurie susiję su vykdoma programa:

1. PRIORITETAS. Bendruomenės gerovės kūrimas ir efektyvus viešasis valdymas.
- 1.2. Tikslas. Socialiai saugios ir sveikos bendruomenės formavimas.
- 1.2.1. Uždavinys: Modernizuoti socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūrą, plėsti socialinių paslaugų įvairovę, gerinti jų kokybę ir prieinamumą, skatinti socialinę integraciją.
- 1.3. Tikslas. Kokybiškas ir efektyvus viešasis valdymas.
- 1.3.1. Uždavinys: Didinti savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą, plėsti ir skatinti tarptautinį ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą, formuoti savivaldybės įvaizdį.

Susiję įstatymai ir kiti norminiai teisės aktai:

Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas, Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymas, Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymas, Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas, Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymas, Lietuvos Respublikos Civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymas, Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas, Lietuvos Respublikos šeimos stiprinimo įstatymas ir kt.